

Scorsese 70 éves: remekm?veivel idézzük a mestert

2012 november 19. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

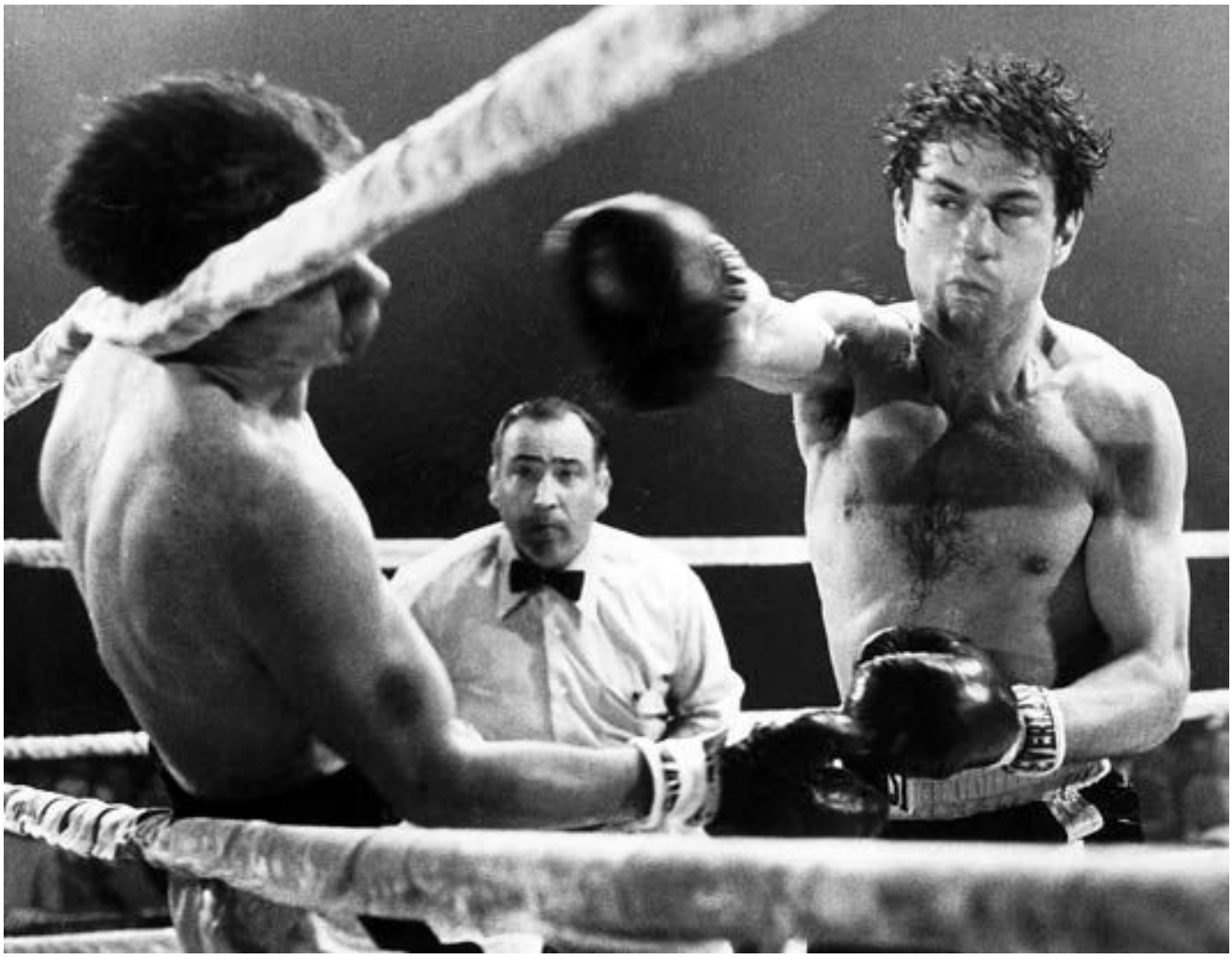
Értékelés kiválasztása
Még nincs értékelve

Mérték

Maffiózók, történelmi tablók és a filmnyelv megújítása. Martin Scorsese 70. születésnapja alkalmából áttekintettük a rendez? nagy pillanatait.

Dühöng? bika

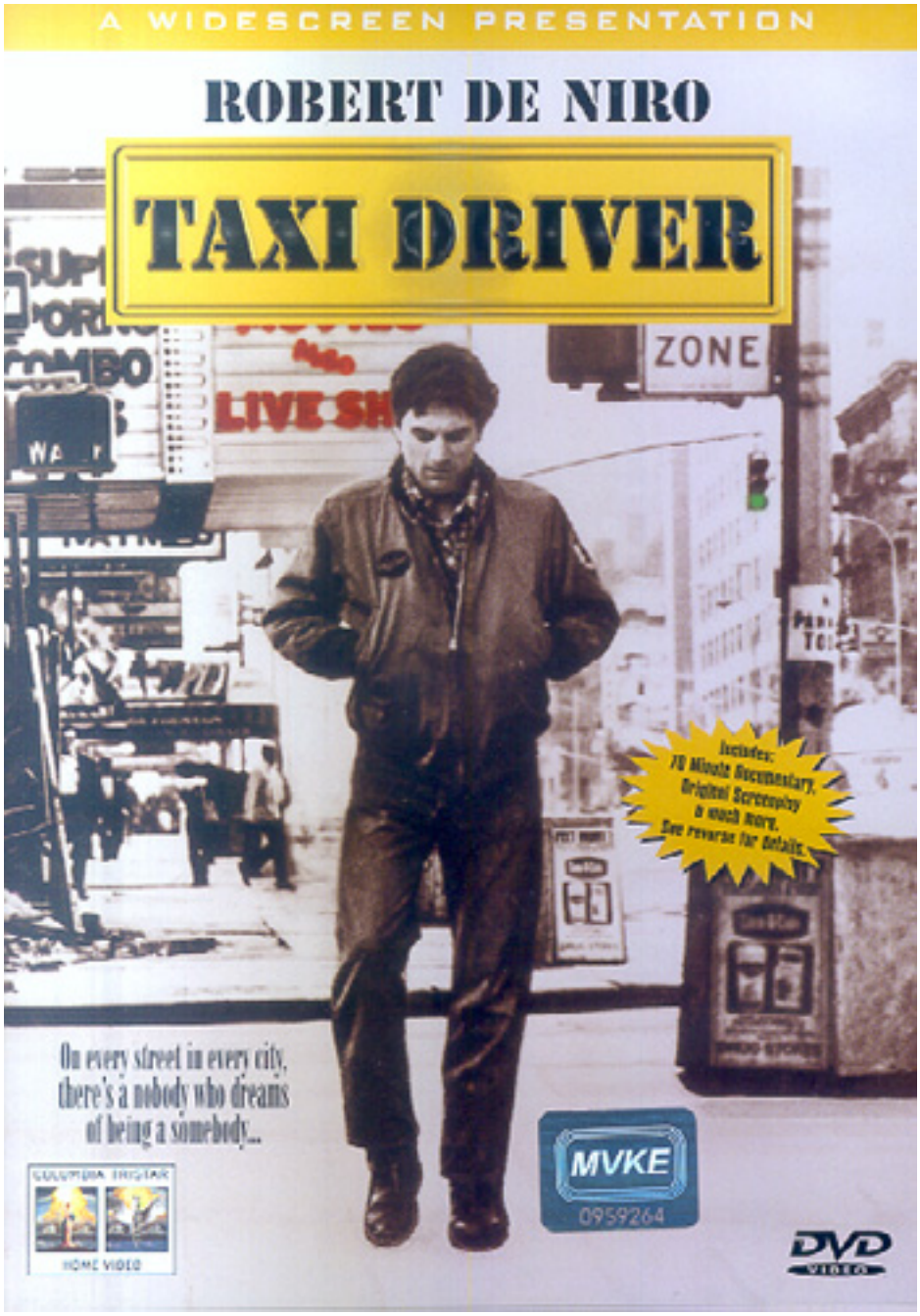
Örök vita tárgya, melyik a legjobb Scorsese-film, ám akárhány szavazást rendeznek is, a Dühöng? bika mindig ott van a top 3-ban. Kétségtelen tény, hogy kevés tökéletes film készült a film történetében, Jake La Motta nehézsúlyú bokszoló életér?l szóló alkotás viszont sanszosan közéjük tartozik. Scorsese merészen fekete-fehérben készítette el moziját, amely 1980-ban már nem volt éppen szokásosnak nevezhet?. A Dühöng? bika nem is sportfilm, ahogy sokan említik, vagy tekintenek rá, sokkal inkább egy becsvágyó és konok férfi tündöklése és bukásának poétikus ábrázolása.

Utóbbi hitelesítéséhez szükség volt a szerep kedvéért el?bb tízkilónyi izmot magára szed?, majd az öregkori tunya La Motta megformálása miatt több tíz kiló hájjal ellátott Robert de Niro hihetetlen színészi teljesítményére. A legkevesebb, amit ezért a teljesítményért kaphatott egy Oscar-díj. Ezt nem kapta meg Scorsese, aki olyan tökéletesen komponálta meg a Dühöng? bikát, mint egy operát. Klasszikusok között a helye!

Taxisof?r

Nehéz eldönteni, kinek köszönhet? leginkább az 1976-os Taxisof?r sikere: a forgatókönyvíró Paul Schrader, és a f?szerepl? Robert de Niro épp annyira részese a hatalmas teljesítménynek, mint a rendez? Scorsese. Travis Bickle lázadása és az anarchizmus hirdetése korszakos mozi, amely napjainkig érvényes mondanivalóval és frissességgel bír. Azt a viccet pedig nem is érdemes említeni, hogy ebben az évben a legjobb film Oscar-díját Stallone bokszoló meséje, a Rocky nyerte.

A Taxisof?rt négy szobrocskára jelölték, de sem DeNiro, sem a tini Jodie Foster, sem a film, sem a zene nem nyert, a rendezést és forgatókönyvet pedig még jelölésre sem méltatták. A Taxisof?rre tökéletesen igaz a mondás, hogy megel?zte a korát, olyan ért? kezek munkája, amit sokaknak még évtizedekkel kés?bb sem sikerül követni. A Travis Bickle-k pedig azóta is járják az éjszakát, igazságtalanságra, b?nre lesve. S bármelyik pillanatban bekövetkezhet náluk a cérnaszakadás.

A leleményes Hugo

Az elmúlt években Scorsese mind intenzívebben fordul a filmtörténet és történelmi témák felé, s a kett? néha egybe is esik. Az Aviátor, a New York bandái szép példák erre, de említhet?k Scorsese filmtörténeti dokumentumfilmjei és filmarchiválási munkássága is. Az A leleményes Hugo Scrosese filmtörténet iránti határtalan szeretetének ódája, amelyhez az ürügyet Georges Mélies és az ?sfilm korának megidézése adja.

Hugo egy árva kisfiú, akinek bájos giccses Hamupip?ke-története közel sem olyan érdekes, sokkal inkább keret ahhoz a filmtörténeti anekdotához, hogy hogyan találtak rá az els? világháború után nyomorban és elfeledettségben a ragyogó rendez?re, Georges Mélies-re. Rehabilitálása egyébként szintén szép történelmi aktus, amire évtizedekkel kés?bb nem árt a filmkedvel? közönséget emlékeztetni. Bár Scorsese filmjét tucatnyi Oscarra jelölték, és öt nominációt díjra is tudott váltani, ezeket els?sorban a kevésbé jelent?s technikai kategóriákban szerezte. A leleményes Hugo ezzel együtt remek és emlékezetes darab, ragyogó vizuális kivitelezésben, amely méltó darab a nagy rendez? életm?vében.

Nagymen?k

Közhelynek számít, hogy jó ideje a szervezett b?nözés közkatonái (de még a vezet?ség is) el?szeretettel másolják a maffiás filmek kliséit, gesztusait. Arról nincs kimutatás, hogy a Keresztapa mellett hány f?állású b?nöz? tekinti mintának Scorsese klasszikusát, mindenesetre élhetünk a gyanúperrel, inkább Coppola remeke felé billenne el a mérleg. Hiszen a Nagymen?k úgy számít a m?faj veretes darabjának, hogy közben jócskán ironizál is a zsánerrel: a maffialét piszlicsáré oldalát is megmutatja, sok szempontból pedig olyan, mintha a Grease vérpumpával meghintett paródiája lenne, csak itt énekelés helyett id?nként brutálisan gyilkolnak egyet a szerepl?k, már amikor mondjuk nem drogoznak vagy veszekednek.

A Nagymen?k egyfel?l egy fura szerelmi történet, másfel?l kifordult szociográfia: a félig ír, félig szicíliai származású fiú, Harry felemelkedését látjuk a helyi b?nszövetkezetben, miközben végigkövethetjük, ahogy meghódítja a szép zsidó lány szívét, hogy aztán a drogba és er?szakba fulladó hétköznapokban egyszerre veszítsen el mindent, a fény?z? életet és a magánéleti boldogságot. Eközben látványos tablót kapunk az olasz-amerikai b?nöz?k életér?l, Scorsese pedig szinte tobzódik az ötletekben. Filmje tele van látványos, felejthetetlen jelenetekkel, miközben zseniálisan keveri az er?szakot a humorral.

A Tégla

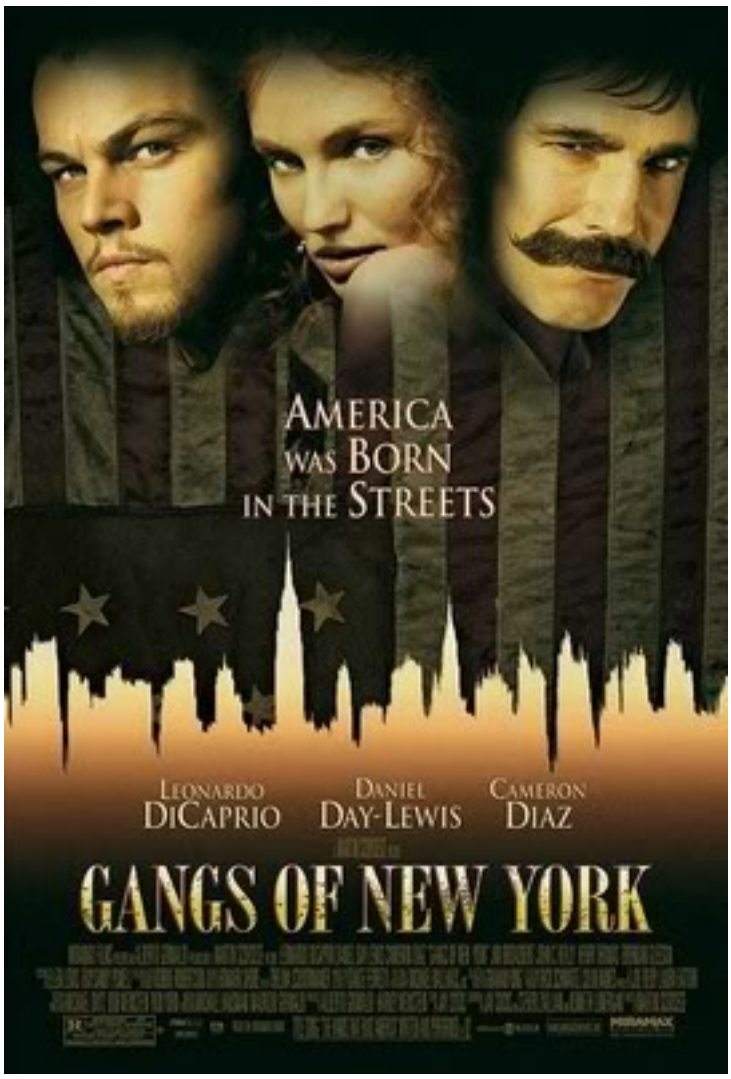
Vannak, nem is kevesen, akik szerint a film eredetije, a hongkongi Szigorúan piszkos ügyek veri a Scorsese-féle feldolgozást, de az érdemdús mestert azért jócskán vigasztalhatja a négy Oscar-szobrocska, amit a mozival bezsebelt. És igazságtalanság is lenne, ha gyenge másolatnak tekintenénk a besúgók párharcára épül? nagyszabású mozit, hiszen amellett, hogy a feszültség megfelel?en adagolt és kitart a *vége* feliratig, több olyan rétege is van a filmnek, ami kiemeli a szürke átlagból – többek között az ír identitás témájának helyenként szórakoztató pedzegetése, az apa-fiú vagy mester-tanítvány viszony középpontba állítása vagy éppen a különféle szervezetek, lásd rend?rség és a b?nszövetkezet, szórakoztató szociológiája.

A film egyik központi alakja Billy Costigan (Leonardo DiCaprio) a fiatal és meglehet?sen szétesett lelkivilágú ír rend?r, aki szívós munkával és élete kockáztatásával beépül a helyi nagymen?, a pszichopata ír gengsztervezér, Frank Costello (Jack Nicholson) er?szakos munkaközösségébe. Ezzel párhuzamosan megismerhetjük a tenyérbemászóan tökéletes rend?rt, Colin Sullivant (Matt Damon), aki valójában Costello embere. A film gerincét a téglák közötti macska-egér játék adja, és bár összességében csalódhat az, aki a Nagymen?k színvonalára számít, ez a mozi még így is kimondottan élvezetes, akár sokadszori újranézésre is.

New York bandái

Scorsese nemcsak a kamera poétája és a filmnyelv alkimistája, hanem történész is, aki filmvászonra dolgozik. Az olasz-amerikai rendez? életm?vének egyik alapmotívuma az Újvilág és az oda bevándorolt népcsoportok története. Míg Az ártatlanság kora Amerika a polgárosodó Amerika kifinomult világába kalauzolta el néz?it, addig a New York bandái azt mutatja meg: hogyan fogant b?nben és er?szakban az ország sokszín?, ma ismert képe. Forrongó korszakot mutat Scorsese kamerája: 1860 teli volt vérrel és er?szakkal. Miközben zajlik a polgárháború, New York leghírhedtebb b?ntanyájának, vagyis az Öt Pontnak az ura, Hentes Bill azon igyekszik, hogy az egyre csak özönl? bevándorlóknak megmutassa, hogy hol a helyük, továbbá ellenszolgáltatásokért kiszolgálja a formálódó politikai elit igényeit, amennyiben szavazóra vagy katonai önkéntesekre támad gusztusuk.

A kegyetlen Hentes birodalma azonban nem tarthat örökké: egyfel?l kezd eljárni felette és bezárkózáspárti eszméi felett az id?, másfel?l felt?nik egy fiatalember, aki Amsterdam Vallonnak hívja magát, és aki azért érkezik, hogy bosszút álljon apja gyilkosán, aki persze nem más, mint az egyszerre kegyetlen és színpadias b?nöz?király. Leonardo DiCaprio ismét tégla: beépülve Bill bandájába a megfelel? pillanatra vár, hogy küldetését beteljesítse, és persze a végs? leszámolás be is következik, ha nem is úgy, ahogy azt tervezte. Látványos, alapos történelmi kutatásokon alapuló mozi, amit inkább tekinthetünk mozgóképes történelemleckének, mint remekm?nek, de m?fajában a kimondottan jobbak közé tartozik.

mno.hu - **kgy, thy**

Ajánló